

W Sejmie RP otworzyliśmy wystawę o bł. Stefanie Wyszyńskim

27.5.2026 - | Instytut Pamięci Narodowej

27 maja 2026 r. w Sejmie RP zaprezentowaliśmy wystawę poświęconą Prymasowi Tysiąclecia. Wernisażowi towarzyszyła konferencja „Błogosławiony Stefan Kardynał Wyszyński - Prymas Wolności”. W wydarzeniu udział wziął zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski.

Wystawa przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej przedstawia historyczne i duchowe znaczenie Prymasa Tysiąclecia w podtrzymywaniu jedności wspólnoty narodowej, szczególnie w latach powojennej Polski. Podczas wernisażu dr hab. Karol Polejowski zaznaczył:

- Komuniści z zadowoleniem przyjęli powołanie Stefana Wyszyńskiego na Prymasa Polski. Uznawali go za mało znaczącego hierarchę kościelnego, bez większego dorobku, bez mocnej pozycji. Ale okazało się, że dostaliśmy kardynała, który został Prymasem Tysiąclecia. Człowieka, który okazał się wybitny na tle epoki, w jakiej funkcjonował.

O Prymasie Wolności rozmawiali prelegenci konferencji – mówili m.in. o jego postawie w trudnych realiach politycznych, trosce o kwestie społeczne i moralne, znaczeniu Ślubów Jasnogórskich Narodu Polskiego oraz o roli Prymasa w rozwoju chrześcijańskiego ruchu zawodowego i rozwoju NSZZ Solidarność. Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski przybliżył postać kardynała, odnosząc się do jego działalności oraz postawy wobec wyzwań społecznych i politycznych XX wieku:

- Komunizm to system masowych represji skierowanych przeciwko temu, co każdy Polak kocha najbardziej. Przeciwno wolności. Kardynał Stefan Wyszyński, tak jak jego poprzednik, musi odpowiedzieć na bardzo ważne pytanie – jak wobec komunistycznych zbrodni popełnianych na polskich patriotach ma się zachować Kościół. I postanawia, że polski Kościół musi pozostać wierny swojej tradycji. Tradycji związanej z ideą wolnej, niepodległej Polski.

Konferencji przysłuchiwali się m.in. parlamentarzyści, przedstawiciele władz państwowych, instytucji, duchowieństwa, a także młodzież ze szkół i placówek, których patronem jest kard. Stefan Wyszyński.

Spotkanie poświęcone życiu, działalności i dziedzictwu Prymasa Tysiąclecia zorganizował Parlamentarny Zespół ds. Dziedzictwa Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Rafał Łatka: Niekwestionowany przywódca

Prymas Stefan Wyszyński odgrywał w rzeczywistości społeczno-politycznej PRL bardzo ważną rolę. Był traktowany jako *interrex* i cieszący się olbrzymim autorytetem wyraziciel dążeń narodu.

Uzyskał Prymas ten autorytet mądrze zarządzając Kościołem w Polsce, tworząc i urzeczywistniając

program Wielkiej Nowenry oraz obchodów milenijnych, a także walcząc o poszerzenie zakresu wolności społecznej – nie tylko w kwestii prawa do wyznawania wiary.

Początki sprawowania funkcji Prymasa Polski oraz metropolity gnieźnieńskiego i warszawskiego nie były dla abp. Wyszyńskiego łatwe. Autorytet najmłodszego wówczas – w roku 1948 – i słabo rozpoznawalnego polskiego biskupa nie mógł żadną miarą równać się z poważaniem, jakim cieszył się jego poprzednik, kard. August Hlond. Dało się to zauważyć zwłaszcza w momencie zawierania w kwietniu 1950 r. „porozumienia” z władzami PRL – dokumentu krytycznie ocenianego nie tylko przez Stolicę Apostolską, lecz również przez znaczącą część biskupów, w tym kard. Adama Stefana Sapiehę. Sytuację całkowicie odmieniły aresztowanie Prymasa i jego trzyletnia izolacja oraz okoliczności, w których powrócił do sprawowania swoich funkcji kościelnych w 1956 r.

Autorytet Prymasa

Istotną rolę w kształtowaniu się autorytetu kard. Wyszyńskiego w Kościele odegrały uprawnienia nadzwyczajne – obejmujące nie tylko katolików polskich, ale i zamieszkałych w ZSRS oraz wiernych obrządku greckokatolickiego – przyznane mu i potwierdzone przez Stolicę Apostolską. Otrzymał je w chwili, gdy został prymasem, i korzystał z nich przez cały czas swojej posługi w latach 1948–1981. Ich zakres był niezwykle szeroki – pisał o tym w swoim dzienniku *Pro memoria* 12 stycznia 1977 r., odnosząc się do polityki wschodniej Stolicy Apostolskiej:

Biskup Alojzy Orszulik, blisko współdziałający z kard. Wyszyńskim, a od 1962 r. pracujący w jego sekretariacie, wspominał, że uprawnienia te służyły do

Instytut Pamięci Narodowej od wielu lat przybliża życie i działalność kard. Stefana Wyszyńskiego poprzez publikacje, wystawy i działania edukacyjne.

- Biograficzna wystawa elementarna Stefan Wyszyński
- Artykuły na portalu Przystanek Historia
- Broszura do pobrania: Kardynał Stefan Wyszyński, Prymas Tysiąclecia (1901–1981)
- „Biuletyn IPN” nr 6/2020 – Kardynał Stefan Wyszyński
- Publikacja: Kardynał Stefan Wyszyński 1901–1981
- Publikacja: Prymas Stefan Wyszyński. Biografia
- Publikacja: Pro memoria, t. 21: 1974
- Publikacja: Stefan Kardynał Wyszyński Prymas Polski. Dzieła zebrane, tom XIX. Styczeń-lipiec 1967
- Publikacja: Prymas Stefan Wyszyński i episkopat Polski
- Publikacja: Prymas Stefan Wyszyński a Górny Śląsk – kontakty, wizyty, wystąpienia
- Publikacja: Prymas Wyszyński a Niepodległa. Naród – patriotyzm – państwo w nauczaniu Prymasa Tysiąclecia
- Publikacja: Stefan Wyszyński wobec oporu społecznego i opozycji 1945–1981
- Publikacja: Prymas Tysiąclecia w pamięci Polaków 1981–2011
- Teka edukacyjna Stefan Wyszyński
- Filmy na IPNtv o kard. Stefanie Wyszyńskim
- Wystawa „Wyszyńskiego i Wojtyły gramatyka życia”
- Wystawa: Więzienne lata prymasa Wyszyńskiego

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/242962,W-Sejmie-RP-otworzyliśmy-wystawę-o-bl-Stefanie-Wyszynski-m.html>